

Erasmus + Personal Finance Programme

MODUULI 4: Verot Opettajan muistiinpanot

Koordinaattori

Yhteistyökumppanit

This project has been funded with support from the European Commission. This communication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Submission Number: 2017-1-UK01-KA201-036799

Erasmus + Personal Finance Programme Moduuli 4: Verot

Opettajan materiaali

1.1 Mitä verot ovat? Esimerkkejä yleisimmistä veroista

Verot ovat pakollisia maksuja, joita valtio kerää yhteiskunnan palveluja varten.

Veroja maksetaan erilaisista **tuloista** kuten palkasta, opintorahasta tai eläkkeestä. Mikäli nuoren tulot jäävät vuodessa alle 10 500 (2018) euron, veroa ei kerätä.

Tuloveroja kerätään palkkatuloista. Tänä vuonna maksetaan valtionveroa käytännössä vasta noin 35 680 euron palkkatuloista, kun työtulovähennys ja muut verottajan viran puolesta myönnettävät vähennykset huomioidaan. Kunnallis- ja kirkollisveroa maksetaan, kun palkka- ja työtulo on 14 020 euroa vuodessa. Kunnat päättävät itse kunnallisveroprosenttinsa, joten veroprosenttisi riippuu siitä, missä kunnassa asut. Kirkollisveroa maksat vain, jos kuulut evankelis-luterilaiseen tai ortodoksisen kirkkoon. Työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksua maksetaan kaikista ansaituista euroista.

Tuloverojen lisäksi kerätään muita veroja, kuten kulutusveroja. Yleisin esimerkki kulutusverosta on hyödykkeiden, tavaroiden ja palvelujen hinnoissa kerättävä arvonlisävero. Maksat arvonlisäveroa esimerkiksi ruoasta, kirjoista ja elokuvalipun hinnassa. Tupakkaverot, energiaverot, ajoneuvo- ja jätevero ovat esimerkkejä muista kulutusveroista. Kuluttajien käyttäytymistä pyritään ohjaamaan edellä mainituilla kulutusveroilla, Niillä on tärkeä merkitys valtion taloudelle

Ansiotulojen lisäksi **pääomatulot** ovat veronalaista tuloa. Pääomatulo tarkoittaa tuloja, joita saat varallisuudestasi esimerkiksi osingot ja vuokratulot. Tai jos myyt omaisuuttasi ja saat myyntivoittoa. Pääomatulojen veroprosentti 2018 on 30 %, yli 30 000 euron pääomatuloista 34 %.

Muita veroja ovat esimerkiksi **lahja- ja perintövero** sekä kiinteistövero. Veronalaisia lahjoja ovat samalta lahjanantajalta kolmen vuoden aikana saadut yhteensä 5 000 euron lahjoitukset. Perintöveroa maksetaan peritystä omaisuudesta. Alle 20 000 euron perinnöstä ei makseta veroa.

Pakolliset sosiaaliturvamaksut ovat veronluonteisia maksuja, jotka kerätään palkanmaksun yhteydessä. Nämä maksut vievät palkasta reilut kahdeksan prosenttia.

1.2 Välittömät ja välilliset verot

Verot jaetaan välittömiin ja välillisiin veroihin. Välittömät verot, kuten esimerkiksi tulo-, kunnallis-, pääomatulovero ja YLEvero otetaan suoraan palkasta tai muusta tulosta. Välillisiä veroja puolestaan maksetaan tuotteiden ja palveluiden hinnoissa. Esimerkiksi ruoan arvonlisävero maksetaan ruokaa kaupasta ostettaessa.

1.3 Progressiivinen vero vai tasavero?

Suomessa tulovero on progressiivinen eli asteittain kasvava vero. Näin ollen mitä enemmän tuloja, sitä enemmän maksetaan veroja. Veroprosentin suuruuteen vaikuttavat kaikki vuoden aikana ansaitsemasi tulot sekä mahdolliset vähennykset.

Verotaulukko 2018

<https://www.veronmaksajat.fi/Palkka-ja-elake/Veroprosentit/veroprosentit-2018/>

Tasavero puolestaan tarkoittaa sitä, että kaikki maksavat yhtä suuren osuuden tuloistaan veroa. Eli veron osuus on sama riippumatta verotettavasta summasta. Suomessa esimerkiksi arvonlisävero, kunnallisvero ja pääomaverot ovat tasaveroja.

Joissakin maissa saatetaan käyttää tasaveroa tuloverotuksessa, kuten Virossa. Virossa veroprosentti on 20 % vuonna 2018.

1.4 Erilaisia verovähennyksiä

Verohallinto tekee viran puolesta joitakin verovähennyksiä, kuten tulonhankkimisvähennyksen 750 euroa vuodessa. Verovelvollisella on oikeus itse ilmoittaa verottajalle erilaisista verovähennyksistä. Alla on esitelty erilaisia verovähennysmahdollisuuksia. Yleisimmät vähennykset ovat työmatkakuluvähennys, tulonhankkimisvähennys ja ammattiliiton jäsenmaksu.

Tulonhankkimisvähennys

Tulonhankkimiskulut ovat palkkatulojen hankkimiseen liittyviä kuluja, kuten esimerkiksi ammattikirjallisuuden hankkiminen, tietokoneen hankkiminen tai työhuonevähennys, jos työskentelet kotona. Saat automaattisesti Verohallinnon toimesta 750 euron (2017) Tulonhankkimisvähennys tehdään palkkatulosta valtion- ja kunnallisverotuksessa.

Ammattiliiton jäsenmaksut

Työmarkkinajärjestöön kuulumisesta muodostuvat jäsenmaksut sekä työttömyyskassamaksut vähennetään palkkatuloista

Pakolliset työeläke- ja sosiaalivakuutusmaksut

Työnantaja ilmoittaa Verohallinnolle palkasta perityt pakolliset eläke- ja työttömyys-vakuutusmaksut vuosittain. Muista tarkistaa palkasta perittyjen vakuutusmaksujen oikea määrä vuoden viimeisestä palkkalaskelmasta.

Työmatkakulut

Työmatkakulut ovat asunnon ja työpaikan väliset matkakulut. Ne vähennetään ansiotuloista ennen veron laskemista. Omavastuu on 750 euroa matkakuluissa, enimmäisvähennys on 7 000 euroa.

Kotitalousvähennys

Kotitalousvähennyksen voi saada kotona tai vapaa-ajan asunnossa teetetystä kotitaloustyöstä, esimerkiksi lastenhoito, siivous ja remontointi. Vähennyksen omavastuu on 100 euroa ja vähennyksen enimmäismäärä on 2 400 euroa/henkilö 2017.

Työasuntovähennys

On oikeus vähentää työasuntovähennyksenä työn vuoksi vuokraamansa toisen asunnon vuokran enintään 250 euroa kuukaudelta. Työasuntovähennys vähennetään ansiotuloista tulohankkimiskuluna.

Elatusvelvollisuusvähennys

Mikäli maksat lapsestasi elatusapua, joka on vahvistettu tuomioistuimen päätöksellä tai sopimuksella. Vähennys on $\frac{1}{8}$ maksetusta määrästä, kuitenkin enintään 80 euroa vuodessa alaikäistä lasta kohden. Elatusvelvollisuusvähennys tehdään verosta.

Lahjoitusvähennys

Mikäli yksityishenkilö tai kuolinpesä tekee yliopistolle tai korkeakoululle rahalahjoituksen, joka on vähintään 850 euroa ja enintään 500 000 euroa. Lahjoituksen tarkoituksena tulee olla tieteen ja taiteen edistäminen.

1.5 Nuori ja verotus

Nuori saa automaattisesti verokortin täytettyään 15 vuotta. Mikäli nuori opiskelee ja saa opintorahaa, verokorttia ei tarvita opintorahaa varten. Opintoraha vaikuttaa palkkatulon veroprosenttiin, kuten myös esimerkiksi sairaus- ja työttömyyspäiväraha vaikuttavat. Verovapaasti voit saada asumistukea, koulumatkatukea tai sotilasavustusta.

Kaikesta työstä saadut palkkatulot ovat veronalaista ansiotuloa, joista peritään veroja ennakoon ennakonpidätyksenä. Jos et ole saanut verokorttia automaattisesti Verohallinnolta, **muista tilata verokortti ennen töiden aloittamista**. Työnantaja pidättää kesätyön palkasta ennakonpidätyksen verokortin tietojen mukaisesti. Jos työnantajalle ei ole toimitettu verokorttia, palkasta menee ennakonpidätys 60 prosentin mukaan.

Mikäli nuoren tulot jäävät vuodessa alle 10 500 euron (2018), veroa ei kerätä. Veroja kerätään harvoin kesätyössä ansaitusta palkasta, ainakin veron osuus jää yleensä pieneksi. Veronluontoiset palkansaajan vakuutusmaksut vievät palkasta noin reilun kahdeksan prosenttia.

1.6 Miksi veroja maksetaan?

Valtion toimintoja rahoitetaan verovaroin. Valtio ja kunnat ylläpitävät infrastruktuuria kuten teitä ja siltoja, jätehuoltoa. Myös valtion turvallisuudesta huolehtiminen maksaa, verovaroin rahoitetaan poliisin ja armeijan toimintoja. Eduskuntaa, niin kuin muutakin yhteiskunnallista päätöksentekoa sekä oikeuslaitosta ylläpidetään verovaroin.

Kansalaiset saavat vastineeksi maksamistaan veroista runsaasti erilaisia palveluja kuten esimerkiksi: kunnallinen päivähoido, koulut, ilmainen peruskoulutus, julkinen terveydenhuolto, kirjastot, liikuntapaikkoja, kulttuuripalveluja ja erilaisia etuuksia, kuten esimerkiksi lapsilisä.

1.7 Yritysverotus

Yrityksen tai yhteisön tuloverotukseen vaikuttaa yrityksen tai yhteisön oikeudellinen muoto.

Esimerkiksi osakeyhtiö ja osuuskunta ovat itsenäisiä verovelvollisia, joiden saama tulo verotetaan osakeyhtiön ja osuuskunnan tulona. Yhteisöjen tuloveroprosentti on 20 prosenttia. Osakeyhtiön osakkailleen jakamia osinkoja verotetaan osakkaan verotuksessa erillisten säännösten mukaan.

Yleishyödyllinen yhdistys tai säätiö on verovelvollinen saamastaan elinkeino- ja kiinteistötulosta. Jos yhdistys tai säätiö ei ole yleishyödyllinen, sen on maksettava kaikesta tulosta veroa 20 prosenttia.

Liikkeen- tai ammatinharjoittajan sekä avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön tulos verotetaan kokonaan omistajayrittäjän tulona. Yritystulo jaetaan omistajayrittäjällä pääoma- ja ansiotuloon. Pääomatuloveroprosentti on 30 % (verovuodesta 2016 alkaen > 30 000 e / 34%). Ansiotuloja verotetaan progressiivisesti. Myös maatalousyrittäjän maatalouden tulos jaetaan vastaavasti pääoma- ja ansiotuloon.

Lisää tietoa: Verohallinto

<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/tuloverotus/>

1.8 Yritysverotus Euroopan Unionissa

Tarkista tiedot täältä:

Yhteisöverotus EU:ssa

https://europa.eu/youreurope/business/taxation/business-tax/company-tax-eu/index_fi.htm

1.9 Veroparatiisit

Veroparatiiseja voidaan käyttää monilla tavoilla sekä lailliseen että laittomaan toimintaan. Yleensä veroparatiisiyhtiön käyttö on vain kullissijärjestely omistuksen häivyttämisessä. Yhtiön rekisteröintivaltio voi olla kaukainen saarivaltio Karibialla, mutta sen pankkitilit ovat kuitenkin Euroopassa, useimmiten joko Luxemburgissa tai Sveitsissä. Henkilön tai yhtiön varallisuuden sijoittaminen veroparatiisiin rekisteröidyn yhtiön nimiin ei automaattisesti tarkoita syyllistymistä veronkiertoon. Siirtämiseen voi olla muita henkilökohtaisia syitä. Varallisuutensa voi laillisesti siirtää veroparatiisissa olevan yhtiön nimiin, mutta verotuksellista hyötyä siitä ei juuri ole, jos noudattaa Suomen verolakeja.

Veroparatiisien käyttäminen on veron kiertämistä, kun Suomessa veronalaista tuloa siirretään keinotekoisin järjestelyin Suomen verotuksen ulkopuolelle.

Lisää tietoa veroparatiiseista:

YLE: Veroparatiisit

<https://yle.fi/aihe/termi/finto/httpwwwysofiontokokop50561/veroparatiisit>

- Vero-sivusto: <https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tietoa-verotuksesta/verovaj/veroparatiisi/>
- YLE: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2018/03/29/kaksi-vuotta-panaman-papereista-suomen-verottajan-tahanastinen-saalis-on-laiha>
- YLE: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2018/06/20/uusi-tietovuoto-paljastaa-teidan-vuoksi-joudumme-maksamaan-veroja>
-

1.10 Harmaa talous

Harmaa talous tarkoittaa organisaation sellaista toimintaa, jossa laiminlyödään lakisääteisiä velvoitteita verojen, lakisääteisten eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksujen taikka tullin perimien maksujen suorittamisen välttämiseksi tai perusteettoman palautuksen saamiseksi. (laki harmaan talouden selvitysyksiköstä vero.fi) Yleensä ihmiset puhuvat harmaasta taloudesta, kun verot jätetään maksamatta, esimerkiksi tehdään työtä pimeästi.

Pimeä työvoima

Työ salataan, palkka maksetaan käteisenä eikä sitä ilmoiteta Verohallinnolle. Työnantaja jättää työntekijän sosiaalivakuutusmaksut maksamatta myös. Saattaa olla, että työelämän säännöt ja alan yleissitova työehtosopimus jää noudattamatta. Uusi alustatalous tuo uusia muotoja tehdä työtä ja uudenlaisia työsuhteita. Tällöin vastuu veronmaksusta ja muista lakisääteististä maksuista voi unohtua.

Virtuaalivaluutat

Lainsäädäntö vajavaista, uusia lakeja tulossa. Virtuaalivaluutalla voi esimerkiksi maksaa pimeästi palkkaa.

Identiteettien väärinkäytökset

Viranomaisia harhautetaan ilmoittamalla yrityksen vastuuhenkilöiksi tai työntekijöiksi väärinä henkilöitä. Yrityksiä ja niiden tietoja hyödynnetään usein myös tilauspetoksissa, joissa yritysten laskuun tehdään erilaisia hankintoja. Identiteetin väärinkäytösten avulla voidaan samanaikaisesti huijata Verohallintoa, Kelaa, työmarkkinajärjestöjä, vakuutusyhtiöitä ja rahoituslaitoksia.

Korruptio

Korruptio on ilmiönä laaja-alainen ja ilmiön piiriin kuuluvia tekoja arvioidaan virka- ja lahjusrikosten sekä petos-, kavallus-, rahanpesu- ja sisäpiiririkosten tunnusmerkistöillä. Myös luottamusaseman väärinkäyttöä ja yrityssalaisuuden väärinkäyttöä koskeviin rikoksiin saattaa liittyä korruptiivisia piirteitä. Korruption tunnistamista ja ehkäisyä vaikeuttaa osaltaan se, että vaikka korruptio on vahingollista, sitä on vaikea määritellä yksiselitteisesti.

Korruptio on kansainvälinen ilmiö, jonka ilmenemismuodot vaihtelevat.

Kuluttajatuotepetokset

Kuluttajille myytävien tuotteiden, eli kuluttajatuotteiden kaupassa havaitut väärinkäytökset ovat tyypillisesti elintarvikkeiden alkuperäväärennöksiä, alkoholin ja tupakan sekä esimerkiksi autojen maahantuontiin liittyviä petoksia ja etämyyntiin liittyviä ns. tilausansoja. Näillä petoksilla pyritään yleensä samaan perusteetonta taloudellista etua huijaamalla kuluttajia, mutta näihin liittyy myös verojen ja muiden julkisten maksujen välttelyä.

Työnteon uudet muodot

Työn tekemisen murros on kansainvälinen ilmiö. Esimerkiksi alustatalous, toimiiko henkilö työntekijänä tai yrittäjänä. Jakamistaloudessa voi jakaa omistamaansa vapaata tai vajaakäyttöllä olevaa resurssia muille vastiketta vastaan digitaalisen alustan kautta. Alustaa ylläpidetään ammattimaisesti mutta alustalla aikaa, palveluja tai omaisuutta tarjoavat tyypillisesti ei-ammattimaisesti toimivat yksityishenkilöt. Kevytyrittäjyys, toimiiko henkilö työntekijänä vai yrittäjänä.

Ammattimainen yritysten hyväksikäyttö

Ammattimainen yritysten hyväksikäyttö erityisesti talousrikollisuudessa on monimuotoinen ilmiö. Tyypillisesti kyse on siitä, että yhtiömuotoisia yrityksiä käytetään ”työkaluina” erilaisissa petoksissa. Usein yhtiöiden vastuuhenkilöiksi merkitään bulvaanihenkilöt, jotka toimivat omissa nimissään, mutta peiteltysti toisen henkilön lukuun.

Harmaa talous verkkokaupassa

Esimerkiksi maksuvälinepetokset, rahanpesu, identiteettivarkaudet, liittymät verorikoksiin ja tullimaksujen kiertämiseen sekä kirjanpitorikoksiin tai väärennysrikoksiin. Verkkokaupan toiminta voi myös liittyä korrupioon, pimeän työn välittämiseen, salakuljetukseen tai kuittikauppaan. Verkkokaupoilla on usein havaittu kansainvälisiä kytköksiä järjestäytyneeseen rikollisuuteen.

1.11 Asunnon ostaminen ja verotus

Kun ostat asunto-osakkeen tai kiinteistön, sinun on maksettava varainsiirtovero. Nuoret ensiasunnon ostajat (18-39-vuotiaat) on vapautettu varainsiirtoveron maksamisesta.

Varainsiirtovero asunto-osakkeen ostajalta on 2 % myyntihinnasta. 4% kiinteistön ollessa kyseessä. Varainsiirtovero on maksettava oma-aloitteisesti. Asunto- ja kiinteistöyhtiöiden osakkeita, autopaikkaa, varastoa, lomaosakkeita ja venepaikkoja koskee varainsiirtovero.

1.12 Perintö- ja lahjavero

Perintövero määräytyy perityn omaisuuden arvon ja sukulaisuussuhteen perusteella perintöveroasteikon ja veroluokkien mukaan.

Vainajan jättämän perinnön arvo perintöverotuksessa määräytyy omaisuuden käyvän arvon mukaan. Käyvällä arvolla tarkoitetaan omaisuuden todennäköistä myyntihintaa.

Perintöveroa maksetaan 20 000 euron tai sitä suuremmasta perintöosuudesta

Lahjaveroa maksetaan 5 000 euron ja sitä suuremman arvoisista lahjoista. Tämä koskee myös samalta lahjoittajalta kolmen vuoden kuluessa saatuja lahjoja, joiden yhteenlaskettu arvo on 5 000 euroa tai enemmän.

1.13 Veroprosenttilaskuri

Veroprosenttilaskurilla voit arvioida, tarvitsetko muutoksen verokortissasi näkyvään ennakonpidätysprosenttiin. Mikäli saat palkkaa tai esimerkiksi Kelan maksamia etuuksia, voit hyödyntää laskuria, tarvitsetko uuden verokortin.

Huomaa, että laskuri laskee vain veron osuuden. Työnantaja perii palkasta myös veronluonteisia vakuutusmaksuja kuten esimerkiksi työttömyysvakuutusmaksun sekä työeläkemaksun.

<https://prosentti.vero.fi/VPL2018/Sivut/Henkilotiedot.aspx>

1.14 Sanasto

Verokortti

on asiapaperi, josta selviää työntekijän ennakonpidätysprosentti. Työnantaja pidättää verokortin mukaan veron työntekijän palkasta ja tilittää sen verottajalle. Työntekijä pyytää verokortin Verohallinnolta ja toimittaa sen työnantajalle.

Veroprosentti

kertoo sen, kuinka paljon tuloveroa maksetaan milläkin tulotasolla.

Verotuspäätös

on laskelma lopullisen veron määrästä. Palkastasi on pidätetty veroa verokortin ilmoittaman veroprosentin verran. Tämä tarkoittaa ennakonpidätystä, joka perustuu ennakoarvioon tuloistasi. Veron määrä tarkistetaan verovuoden jälkeen sen perusteella, paljonko todelliset tulosi ja ja vähennyksesi ovat olleet. Sinulta on pidätetty palkasta tai muusta tulosta veroa verokortin perusteella. Tätä sanotaan ennakonpidätykseksi. Ennakonpidätyksen määrä perustuu arvioon tuloistasi. Veron määrä tarkistetaan jälkikäteen sen perusteella, paljonko tulosi ja vähennyksesi ovat todella olleet.

Veroilmoitus

on vuosittain verottajalle annetta ilmoitus kaikista tuloista sekä omaisuudesta. Ilmoituksen perusteella määrätään valtion-, kunnallis- sekä mahdolliset kirkollisverot sekä muut verot. Verohallinto toimittaa esitetyt veroilmoituksen, sen voi täydentää netissä tai paperilla. Voit tehdä myös verovähennyksiä pienentääksesi verotustasi.

Veronpalautus

tarkoittaa sitä, että sinulta on peritty liikaa ennakonpidätystä. Verottaja palauttaa liikaa perityn veron, jos lopullisessa verotuksessa veronmaksajan osuus on jäänyt liian suureksi.

Jäännösvero, mätkyt

Jäännösvero tarkoittaa veroa, joka on maksettava, kun ennakoperinnässä on maksettu vähemmän veroja kuin lopullisen verotuksen perusteella tulee maksettavaksi. Mätkyt on jäännösveron puhekielinen ilmaisu.

Verotustodistus

on verotuspäätöksen liite, jossa on suppeampi yhteenveto verovuoden tiedoista. MM. Kelassa asioidessasi tarvitset verotustodistusta, kun haet erilaisia tukia.
tax certificate

Tulorekisteri

on sähköinen kansallinen tietokanta, joka tulee käyttöön vuonna 2019. Rekisteri sisältää tiedot palkka-, eläke-, ja etuustiedoista yksilötasolla.

MODUULIT:

1. Pankkiasiat
2. Turvallisuus internetissä
3. Palkat
4. Verotus
5. Budjetointi
6. Lainat
7. Asuntolaina
8. Vakuutukset
9. Sijoittaminen
10. Eläkkeet

www.personalfinanceprogramme.eu

www.facebook.com/Personal-Finance-Programme-PFP

@PFPproject

Personal Finance Programme